

Accelerera genomförandet av åtaganden för förbättrad upptäckt och vårdkvalitet vid diabetes

28–29 november 2023 | Belgrad, Serbien

Deklaration om accelererat genomförande av åtaganden för förbättrad upptäckt och vårdkvalitet vid diabetes

1. Vi, World Health Organization (WHO, Världshälsoorganisationen), en specialiserad byrå inom Förenta Nationerna, genom vårt regionala kontor för Europa, och International Diabetes Federation (IDF) – Europe (Internationella diabetesfederationen – Europa), en icke-vinstdrivande paraplyorganisation av nationella diabetesorganisationer, undertecknare av denna deklARATION som skapades under High-level Technical Summit on Accelerating Implementation of Commitments to Improve Diabetes Detection and Quality of Care (Tekniskt högnivåmöte om accelererat genomförande av åtaganden för förbättrad upptäckt och vårdkvalitet vid diabetes), åtar oss våra respektive roller och mandat och samarbetar för att erbjuda stöd till medlemsstater.
2. Vi är medvetna om medlemsstaternas betydande insatser för att minska förtida dödsfall och för att förbättra upptäckt, diagnostisering och behandling av diabetes i WHO-regionen Europa.
3. Vi hänvisar till följande mål och åtaganden:
 - Agenda 2030 för hållbar utveckling, särskilt delmål 4 i globalt mål för hållbar utveckling 3, om att minska antalet förtida dödsfall till följd av icke-smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt delmål 8, att åstadkomma allmän sjukvård för alla
 - resolution 74.4 i World Health Assemblys (WHA, världshälsoförsamlingen) 74:e möte om att minska bördan av icke-smittsamma sjukdomar genom att stärka förebyggandet och kontrollen av diabetes
 - de globala täckningsmål för diabetes för 2030 som antogs vid den världshälsoförsamlingens 75:e möte
 - globala och europeiska åtgärdsplaner för förebyggande och kontroll av icke-smittsamma sjukdomar
 - Ashgabat Declaration on the Prevention and Control of Noncommunicable Diseases in the Context of Health 2020 (Asjhabad-deklarationen om förebyggande och kontroll av icke-smittsamma sjukdomar i samband med Hälsa 2020)
 - WHO Global Diabetes Compact (WHO:s globala pakt mot diabetes) samt
 - för medlemsstaterna i Europeiska unionen, Europaparlamentets resolution om förebyggande, hantering och bättre behandling av diabetes i EU i samband med Världsdabetesdagen.

4. Vi noterar att antalet personer som lever med diabetes i WHO-regionen Europa trots dessa åtaganden fortsätter att öka. Enligt IDF:s uppskattningar förblir en tredjedel odiagnostiserade och upp till hälften uppfyller eventuellt inte sina behandlingsmål. Vi uttrycker vår oro över implementeringens hastighet och effektivitet.
5. Vi understryker rollen som effektivt förebyggande och hantering av diabetes kan spela för att bidra till mer resilienta och hållbara sjukvårdssystem.
6. Vi inser att de nationella sjukvårdssystemens ständigt ökande utmaningar i en tid av permakris och konkurrerande prioriteringar kan minska investeringar i och fokus på effektivt förebyggande och tidsmässigt god hantering av icke-smittsamma sjukdomar såsom diabetes, och uppmanar därför till uppmärksammande av de åtaganden som har gjorts och ett förnyat fokus på åtgärder för att påskynda framstegen mot de överenskomna målen.
7. Vi är bekymrade över konsekvenserna av att vårdkontinuiteten för personer som lever med diabetes och andra icke-smittsamma sjukdomar hotas, och vill uppmärksamma att de är bland de mest drabbade – till exempel löper personer med diabetes en högre risk för att bli svårt sjuka eller avlida av coronaviruset (covid-19).
8. Vi uttrycker vår oro över att antalet personer som lever med diabetes ökar när vissa typer av diabetes kan förebyggas, och vi noterar att det ökande antalet personer som lever med diabetes är direkt kopplat till otillräckligt förebyggande av riskfaktorer som ligger bakom diabetes såsom övervikt och fetma, osund kosthållning, fysisk inaktivitet och tobaksanvändning samt relaterat till socioekonomisk status och effekten av sociala, ekonomiska och miljömässiga bestämningsfaktorer för hälsa.
9. Vi vill lyfta vikten av engagemang från hela staten, hela samhället och intressenter samt av samarbete mellan WHO, icke-statliga aktörer såsom IDF och medlemsstater när det gäller att föra fram nationella, regionala och globala planer för förebyggande och kontroll av diabetes.
10. Vidare vill vi lyfta vikten av ett meningsfullt (respektfullt, värdigt och jämlikt) engagemang hos personer med egen erfarenhet av att förstå och lösa komplexa problem för att utforma, implementera, övervaka och utvärdera relevanta lösningar tillsammans.
11. Vi välkomnar mervärdet av ett samarbete med European Diabetes Forum (Europeiskt diabetesforum) och kraften och potentialen i samarbete med deras medlemsorganisationer.
12. Vi vill lyfta fram betydelsen av United Action for Better Health in Europe (Förenade åtgärder för bättre hälsa i Europa) och av en välfärdsekonomi som säkerställer allmän tillgång till kvalitetsvård utan svårigheter, som sätter människan i centrum för tjänsterna och som strävar efter att minska ojämlikheter inom hälsa för att stänga klyftorna i hälsoresultat och inte lämna någon på efterkälken, enligt beskrivningen i WHO:s europeiska arbetsprogram för 2020–2025.
13. Vi vet att statliga myndigheter är medvetna om dessa åtaganden och redan vidtar viktiga åtgärder för att ta itu med dem, men att de samtidigt möter allt fler utmaningar när det gäller implementeringen. Vi uppmanar därför medlemsstaterna att, i enlighet med diskussionerna under toppmötet, vidta ytterligare åtgärder enligt världshälsoförsamlingens resolution 74.4:

(1) engagera hela staten och hela samhället för att placera uppnåendet av de fem frivilliga diabetes- och fetmarelaterade globala målen i insatsens centrum

- (2) inom ramen för nationella insatser för icke-smittsamma sjukdomar, höja prioriteten för förebyggande och kontroll av diabetes, inklusive hantering av fetma, tidig diagnostisering, behandling, vård och hantering av komplikationer, med beaktande av nationella prioriteter
- (3) stärka politik-, lagstiftnings- och myndighetsåtgärder, inklusive skatteåtgärder där det är lämpligt, för att minimera effekten av de huvudsakliga riskfaktorerna för diabetes och främja sunda kosthållningar och livsstilar
- (4) öka medvetenheten om vilken börda diabetes utgör för det nationella sjukvårdssystemet ur ett livstidsperspektiv samt om förhållandet mellan diabetes, fattigdom och social och ekonomisk utveckling, liksom förhållandet mellan fetma och risken för att utveckla typ 2-diabetes
- (5) säkerställa ett fortsatt fokus på att upprätthålla en hög nivå på behandling och vård för alla, oavsett covid-19-pandemin, inklusive för personer som lever med diabetes, särskilt i länder med en låg till medelhög inkomst, med insikt om att nödvändiga insatser för att förebygga och kontrollera diabetes bland annat hindras av brist på allmän tillgång till högkvalitativa, säkra, effektiva och ekonomiskt överkomliga grundläggande sjukvårdstjänster, läkemedel, diagnostisering och medicinsk teknik, såväl som en global brist på kvalificerad sjukvårdspersonal
- (6) säkerställa att nationella strategier för förebyggande och kontroll av icke-smittsamma sjukdomar innefattar nödvändiga bestämmelser för att ge personer som lever med diabetes grundläggande sjukvårdstjänster av hög kvalitet och främja tillgången till diagnostik och högkvalitativa läkemedel som är säkra, effektiva, ekonomiskt överkomliga och livsviktiga, bland annat insulin, blodsockersänkande tabletter samt andra diabetesrelaterade läkemedel och medicinsk teknik för alla som lever med diabetes, enligt nationella sammanhang och prioriteringar
- (7) stärka sjukvårdssystem och högkvalitativa, integrerade och människocentrerade primärvårdstjänster för alla, sjukvårdsinformationssystem och en adekvat, välutbildad och välutrustad sjukvårdspersonal, med beaktande av nationella sammanhang
- (8) förbättra förebyggande och kontroll av diabetes under hela livet genom att minska riskfaktorer för diabetes som kan påverkas och förebyggas, inklusive fetma och fysisk inaktivitet samt bättre tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, effektiva och högkvalitativa grundläggande diagnostikmetoder, läkemedel och andra relaterade hälsoprodukter
- (9) stärka hälsofrämjandet och förbättra hälsomedvetenheten, inklusive genom tillgång till lättfattlig, högkvalitativ och patientvänlig information och utbildning
- (10) stärka övervakning och utvärdering av diabetesförebyggande åtgärder genom bevaknings- och övervakningssystem på landsnivå, inklusive enkäter, som integreras med befintliga nationella sjukvårdsinformationssystem och genom att identifiera prioriteringsområden för diabetesforskning
- (11) fortsätta arbeta tillsammans, enligt nationella och regionala juridiska ramverk och sammanhang, för att förbättra rapporteringen av information från distributörer om registrerade diabetesläkemedel och andra relaterade hälsoprodukter.

14. Som WHO:s regionala kontor för Europa och IDF Europe samtycker vi till att stödja medlemsstaternas insatser för att påskynda framstegen mot att, i förekommande fall, uppfylla eller överträffa de globala diabetesmålen för 2030:
- 80 % av alla som lever med diabetes diagnostiseras
 - 80 % har en god kontroll över sitt blodsocker
 - 80 % av alla med diagnostiserad diabetes har god kontroll över sitt blodtryck
 - 60 % av alla med diabetes som är 40 år gamla eller äldre ges statiner samt
 - 100 % av alla med typ 1-diabetes har tillgång till insulin till ett överkomligt pris och möjlighet att själva övervaka sitt blodsocker.
15. Vi inser att meningsfulla framsteg kräver engagemang från alla betydelsefulla intressenter, särskilt personer som lever med diabetes, och deklARATIONEN har utformats i denna samarbetsanda.

Den svenska versionen av detta dokument har tillgängliggjorts tack vare teknisk assistans och ekonomiskt stöd från IDF Europe.